

Fact sheet on TRANSITIONAL JUSTICE ความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน

ในช่วงที่ประเทศต้องตกอยู่ในความมืดมิดภายใต้เผด็จการและความขัดแย้ง การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวาง โดยที่ความจริงจะถูกปิดบังซ่อนเร้นและถูกบิดเบือน แม้หลังจากการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยโดยผู้กระทำความผิดจำนวนมากยังมักได้รับการปกป้องให้ลอยนวลพ้นผิด ในหลายกรณีพวกเขายังคงอยู่ในอำนาจและใช้อำนาจในการบิดเบือนเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

สถาบันที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนก็อ่อนแอหรือพิกัดพิการ ดังนั้นเพื่อที่จะสร้างประชาธิปไตยที่เสรีและมีความรับผิดชอบจะต้องมีการสอบสวนและเผยแพร่ความจริงว่าเกิดอะไรขึ้นและต้องนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายต้องได้รับการช่วยเหลือและเชิดชู ทั้งต้องมีการปฏิรูปกฎหมายและสถาบันต่างๆ เพื่อว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวางจะไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก

กรอบความคิดเรื่องความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการจัดทำและนำยุทธศาสตร์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพกับประวัติศาสตร์ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวาง โดยทั่วไปสามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้านคือ การค้นหาความจริง การนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ การช่วยซ่อมสร้างชีวิตและศักดิ์ศรีของผู้เสียหาย (การชดเชยเยียวยา) และการสร้างหลักประกันว่าการละเมิดสิทธิเหล่านั้นจะไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก (การปฏิรูปเชิงสถาบัน) ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ต่างเชื่อมโยงและส่งผลต่อกันและกัน ดังนั้นวิธีการที่มีประสิทธิภาพประการหนึ่งคือการพิจารณาจากองค์รวมแล้วตามมาด้วยการพิจารณาจากด้านต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท เช่น การพิจารณาถึงความอ่อนไหวทางเพศสภาวะ (Gender) มีความจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นส่งผลที่แตกต่างกันอย่างไรต่อผู้หญิงและผู้ชาย และทำให้แน่ใจถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่ด้อยโอกาสและคนชายขอบด้วยเป็นต้น

แผนผังปรับปรุงมาจาก the Transitional Justice Research Clinic's infographic, "Components of Transitional Justice."

TRUTH ความจริง

การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอย่างร้ายแรงกว้างขวางนั้นมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นครั้งเดียวแล้วจบบริบูรณ์ไปได้ แต่มักจะเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าในสถานที่เดียวกันเป็นวงจรของความรุนแรง ปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการละเมิดซ้ำแล้วซ้ำอีกคือ การปฏิเสธที่จะเผชิญหน้าอย่างกล้าหาญและตรงไปตรงมาเกี่ยวกับความจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การเปลี่ยนผ่านไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยตัวของมันเองไม่ได้ขจัดรากเหง้าและเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวางนั้นให้ยุติลง หรือสามารถคิดบัญชีให้กับผู้กระทำความผิดทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในวงจรของความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ บุคคลดังกล่าวยังคงมีอำนาจอยู่อย่างล้นเหลือ จึงเป็นไปได้ที่สังคมจะทำให้วงจรบาปยุติลงได้โดยปราศจากการเผชิญหน้าและเรียนรู้ความจริงว่าได้เกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้ต้องรับผิดชอบ ผลกระทบต่อผู้เสียหาย รวมทั้งปัญหารากเหง้าของความรุนแรงที่เกิดขึ้นด้วย

รัฐบาลและภาคประชาสังคมอาจมีวิธีการที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการหาความจริงของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวางที่เกิดขึ้น การค้นหาความจริงอาจทำได้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การค้นหาความจริงอย่างเป็นทางการอาจทำโดยคณะกรรมการตรวจสอบค้นหาความจริงและการปรองดอง หรือคณะกรรมการค้นหาความจริง การสืบสวนโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การค้นหาความจริง การสืบสวนสอบสวนคดีทางอาญา และคณะกรรมการสอบสวนที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาล เป็นต้น

การค้นหาความจริงอย่างไม่เป็นทางการนั้น รวมถึงการจบบันทึกการละเมิดสิทธิในระดับรากหญ้าของรายงานของภาคประชาสังคม รายงานเชิงสืบสวนของสื่อมวลชน ภาพยนตร์สารคดี รายงานของสถานีวิจัย และงานวิจัยทางวิชาการ ในบางสถานการณ์ที่รัฐบาลไม่ดำเนินการ ภาคประชาสังคมอาจจัดตั้งคณะกรรมการอย่างไม่เป็นทางการขึ้น การจัดศาลจำลองหรือศาลประชาชน เช่นการดำเนินการที่กรุงโตเกียวเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ที่มีการพิจารณาคดีการข่มขืนสตรีจำนวนมากโดยทหารญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่เรียกว่า Comfort Woman หรือศาลจำลองที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ที่มีการพิจารณาคดีการสังหารหมู่ประชาชนที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจำนวนมากถึง ๕ แสนคนในประเทศอินโดนีเซียเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๕

Each truth commission is a unique institution, but their core activities usually include collecting statements from victims and witnesses, conducting thematic research, including gender and children analysis of violations including their causes and consequences, organizing public hearings and other awareness programs, and publishing a final report outlining findings and recommendations.2

- Guidance Note of the Secretary-General: United Nations Approach to Transitional Justice, 2010

คณะกรรมการตรวจสอบค้นหาความจริงในแต่ละชุดมีลักษณะเฉพาะของตน แต่กิจกรรมหลักๆ ของคณะกรรมการเหล่านั้น โดยปกติแล้ว จะรวมถึงการเก็บรวบรวมคำให้การของผู้เสียหายและพยาน รวมทั้งการทำวิจัยเรื่องต่างๆ การวิเคราะห์ถึงความรุนแรงหรือการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นกับเด็กและในบริบททางเพศสภาพ รวมทั้งสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น การจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะ รวมทั้งโครงการสร้างความตระหนักต่างๆ การจัดพิมพ์รายงานสรุปข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

จากบันทึกข้อชี้แนะของเลขาธิการสหประชาชาติ เรื่องความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน 2010

PROSECUTIONS การดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำผิด

ในประวัติศาสตร์มนุษยชาตินั้น การที่บรรดาผู้นำประเทศตัดสินใจที่จะละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงกว้างขวาง ก็เพราะมั่นใจว่าพวกเขาจะไม่ถูกดำเนินการในทางกฎหมายต่ออาชญากรรมที่เขาก่อขึ้น การปล่อยให้คนผิดลอยนวลพ้นผิดกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในหลายๆ ที่ การดำเนินคดีทางอาญาต่อผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง หมายถึงรวมถึงการดำเนินคดีผู้ที่จะผิดกฎหมายอาญาระหว่างประเทศนั้นมีส่วนสำคัญในการทำให้การก่ออาชญากรรมละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง และเป็นการส่งเสริมหลักนิติธรรม/นิติรัฐให้กลับมามีความน่าเชื่อถืออีกครั้ง รวมทั้งเป็นการส่งสัญญาณที่สำคัญให้กับสังคมโดยเฉพาะชนชั้นนำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงและประชาชนทั่วไปว่าทุกคนจะถูกดำเนินคดีอย่างเสมอหน้ากัน ถ้าได้มีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชน

อาชญากรรมที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงกว้างขวางตามกฎหมายอาญาระหว่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ :-

- 1. อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์:** คือการกระทำอาชญากรรมที่มีเจตนาที่จะทำลายทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของกลุ่มชนชาติ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ หรือกลุ่มศาสนา การกระทำเหล่านั้นไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะ การฆาตกรรม การทำร้ายร่างกายหรือจิตใจอย่างร้ายแรง การพรากเด็กไปเสียจากครอบครัวโดยการบังคับ หรือมาตรการอื่นใดที่นำมาใช้โดยเจตนาที่จะกีดกันไม่ให้มีการเกิดในกลุ่มชนชาติ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติหรือกลุ่มศาสนา
- 2. อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ:** เป็นการกระทำอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางหรืออย่างเป็นระบบต่อกลุ่มประชากรที่เป็นพลเรือน การกระทำเหล่านั้นไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะ การฆาตกรรม การควบคุมตัว การทรมาน การข่มขืนกระทำชำเรา การบังคับให้เป็นทาสบำเรอภักดิ์ และการบังคับให้สูญหาย
- 3. อาชญากรรมสงคราม:** เป็นการกระทำอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในภาวะที่มีความขัดแย้งทางอาวุธ ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายและจารีตประเพณีของการทำสงคราม การกระทำเหล่านั้นไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะการฆาตกรรม หมายถึงรวมถึงการตัดอวัยวะ การทรมาน การปฏิบัติอย่างโหดร้ายต่อผู้พลเรือน การข่มขืนกระทำชำเรา และการเอาคนลงเป็นทาส
- 4. อาชญากรรมรุกราน:** เป็นการวางแผน เตรียมการ ริเริ่ม และการใช้กำลังอาวุธโดยรัฐใดรัฐหนึ่งต่ออธิปไตย อาณาเขต หรือความเป็นอิสระในทางการเมืองของอีกรัฐหนึ่ง หรือในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับกฎบัตรองค์การสหประชาชาติ ผู้ที่จะก่ออาชญากรรมลักษณะนี้ซึ่งอาจรวมถึงประมุขของรัฐ จะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจควบคุมทางการเมืองและทางทหารของรัฐนั้นนั้น

ผู้ก่ออาชญากรรมเหล่านี้อาจจะถูกดำเนินคดีได้ทั้งโดยศาลอาญาระหว่างประเทศ ศาลผสมระหว่างประเทศและในประเทศนั้น หรือโดยศาลในประเทศ

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) เป็นศาลอาญาระหว่างประเทศที่ตั้งอย่างถาวร อยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ๒๐๐๒ ภายหลังจากที่ประเทศต่างๆ ๑๒๐ ประเทศได้ลงนามในธรรมนูญกรุงโรมที่ให้จัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นขึ้น ก่อนที่จะมีการตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศนี้ได้มีการจัดตั้งศาลเฉพาะกิจขึ้นมาสองแห่งคือ ศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวีย (ICTY) และศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับรวันดา (ICTR) ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) มีเขตอำนาจเหนืออาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในอาณาเขตของรัฐภาคีธรรมนูญกรุงโรม และภายใต้เงื่อนไขบางประการ ที่เกิดขึ้นในอาณาเขตของประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีด้วย

อำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศรวมทั้งหลักการที่สำคัญ ดังมีดังนี้

- **เป็นศาลทดแทน:** กล่าวคือศาลอาญาระหว่างประเทศจะทำหน้าที่ที่ต่อเมื่อรัฐหนึ่งๆ นั้นไม่เต็มใจ (unwilling) หรือไม่สามาร (unable) ที่จะสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้องดำเนินคดีผู้กระทำความผิดอาชญากรรมทั้งสี่ดังกล่าวข้างต้น
- **ไม่ดำเนินคดีความผิดย้อนหลัง:** กล่าวคือมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินเฉพาะอาชญากรรมที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดตั้งศาลในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ หรือสำหรับรัฐที่เข้าร่วมศาลในภายหลัง คืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นเมื่อรัฐภาคีได้ให้สัตยาบันธรรมนูญกรุงโรมแล้ว
- **เข้าเป็นภาคีด้วยความสมัครใจ:** อำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศจะมีเฉพาะต่อประเทศที่สมัครใจเข้าเป็นภาคีของธรรมนูญกรุงโรม แต่ก็ยังมีข้อยกเว้นกฎดังกล่าวนี้เช่นกัน หากในภาวะการณ์ที่แน่นอนหนึ่ง คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติอาจขอให้ศาลอาญาระหว่างประเทศทำการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้น แม้ว่าประเทศที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมดังกล่าวจะไม่ได้เป็นภาคีของธรรมนูญกรุงโรมก็ตาม อย่างไรก็ตาม ในกรณีดังกล่าว ประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงประเทศใดประเทศหนึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน สหราชอาณาจักร หรือฝรั่งเศส ก็อาจใช้สิทธิยับยั้งมติดังกล่าวได้ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา สมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งประเทศ ได้ใช้สิทธิยับยั้งไม่ให้มีการดำเนินคดีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงบางคดีแล้ว

ศาลผสมระหว่างประเทศและในประเทศ คือศาลที่มีทั้งผู้พิพากษา อัยการและพนักงานสอบสวนระหว่างประเทศ ร่วมกับของประเทศนั้น ยกตัวอย่างเช่นศาลพิเศษสำหรับเซียร์รา ลีโอน ศาลพิเศษในกรณีกัมพูชาศาลพิเศษสำหรับเลบานอนและศาลพิเศษในติมอร์ตะวันออก

ศาลในประเทศ: อาจพิจารณาคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศทั้งสี่ดังกล่าวข้างต้นด้วย หากอาชญากรรมเหล่านั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศตนด้วย ตัวอย่างได้แก่อินโดนีเซีย และบังคลาเทศ ที่ได้ตรากฎหมายในประเทศและจัดตั้งศาลในประเทศขึ้นเพื่อที่จะพิจารณาคดีอาชญากรรมที่ร้ายแรง

ข้อดีบางประการของศาลระหว่างประเทศคือ มีความเชี่ยวชาญสูงในด้านกฎหมาย และมีความเป็นภาวะวิสัย อย่างไรก็ตามการดำเนินงานมีค่าใช้จ่ายสูงมากและดำเนินคดีในสถานที่

ที่ห่างไกลจากผู้ที่ถูกละเมิด ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่วนศาลผสมและศาลในประเทศสามารถที่จะดำเนินคดี ณ สถานที่ที่อาชญากรรมนั้นเกิดขึ้น และสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องได้มากกว่า ทั้งค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก อย่างไรก็ตาม ศาลในประเทศมักจะต้องต่อสู้กับอิทธิพลทางการเมือง ทั้งศักยภาพของระบบการอำนวยความยุติธรรมยังต่ำ ไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อนได้

เขตสากลของศาล คืออำนาจของรัฐต่างๆ ที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดร้ายแรงไม่ว่าจะเกิดขึ้น ณ ที่ใด หรือต่อใคร รัฐที่มีกฎหมายของประเทศที่ให้ศาลมีเขตอำนาจสากลสามารถที่จะจับกุมและฟ้องร้องดำเนินคดีผู้ต้องหว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ แม้ว่า การกระทำผิดนั้นจะเกิดขึ้นนอกเขตแดนของประเทศนั้นก็ตาม

REPARATIONS การชดใช้เยียวยา

การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวางรุนแรง และการปกครองโดยระบอบอำนาจนิยมเป็นเวลาหลายๆ ปี ได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเสียหาย การที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์กลับมาได้รัฐบาลจะต้องส่งสารแสดงออกถึงความห่วงใยและยอมรับผิดที่รัฐล้มเหลวในการทำหน้าที่อันสำคัญของรัฐในการปกป้องคุ้มครองประชาชนของตนจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงกว้างขวาง สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องโดยเป็นผู้ละเมิดเสียเอง กฎเกณฑ์สำคัญในการทำหน้าที่นี้ของรัฐคือการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยบรรเทาผู้เสียหายและครอบครัวหรือชดใช้เยียวยาพวกเขา

โครงการที่จัดให้สำหรับการชดใช้เยียวยา อาจรวมถึงสิ่งต่อไปนี้

- **ค่าชดเชย** ความสูญเสียหรือเสียหายต่อชีวิตของเหยื่อผู้เสียหาย
- **การทำให้กลับสู่สถานเดิม** คือความช่วยเหลือที่จะให้เหยื่อสามารถกลับไปสู่สถานดังเดิมเช่นเดียวกับก่อนที่จะมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น
- **การฟื้นฟูเยียวยา** ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีการรักษาพยาบาล การเยียวยาทางด้านจิตใจ การช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย และการให้บริการทางสังคมอื่นๆ
- **การทำให้พึงพอใจ** ซึ่งหมายถึงการยอมรับรู้ในความเศร้าโศก และการรำลึก
- **การปฏิรูปอย่างได้ผล** เพื่อเป็นหลักประกันเหยื่อว่า เหตุการณ์อันเลวร้ายนั้นจะไม่เกิดซ้ำรอย

การชดเชยเยียวยาอาจหมายถึง ในด้านวัตถุ ในเชิงสัญลักษณ์ การชดเชยเยียวยาต่อบุคคล หรือต่อกลุ่มคน

- **การชดเชยเยียวยาในด้านวัตถุ** รวมทั้งการจ่ายเงิน การให้เงินบำนาญ การจัดให้มีการรักษาพยาบาลฟรี ทุนการศึกษา การอบรมอาชีพ หรือแม้แต่การให้สินเชื่อนายอ้อม
- **การชดเชยเยียวยาเชิงสัญลักษณ์** นั้นแสดงให้เห็นว่าสาธารณชนยอมรับรู้ในประสบการณ์ที่เลวร้ายของเหยื่อ โดยอาจรวมถึง การสร้างอนุสรสถานเพื่อระลึกถึง การตั้งชื่อสาธารณะสถานเพื่อรำลึกถึง การขอโทษโดยรัฐและ ผู้ละเมิด รวมทั้งการจัดให้มีวันรำลึกถึงเหตุการณ์นั้นๆ
- **การชดเชยเยียวยายบุคคล** เป็นการรับรู้ถึงความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นต่อผู้เหยื่อผู้เสียหายเป็นรายบุคคลและจัดให้มีการชดเชยเยียวยา โดยให้สิทธิประโยชน์ทางสังคมและทางเศรษฐกิจแก่พวกเขา.
- **การชดเชยเยียวยาเป็นกลุ่ม** เป็นการจัดให้มีสิทธิประโยชน์แก่กลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในลักษณะเป็นกลุ่มของบุคคลที่ประสบชะตากรรมในลักษณะเดียวกัน

โครงการชดเชยเยียวยาจะต้องให้เหยื่อเข้ามามีส่วนร่วมและมีลักษณะเป็นการเสริมสร้างพลังของพวกเขา ซึ่งไม่ใช่แค่การให้สิทธิประโยชน์ โดยที่ไม่มีการยอมรับความจริงว่ามีเหตุการณ์ละเมิดสิทธิเกิดขึ้นจริง รัฐมีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะจัดให้มีการชดเชยเยียวยา อย่างไรก็ตามหากรัฐล้มเหลวที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าว ภาคประชาสังคมก็อาจจะริเริ่มที่จะจัดให้มีการชดเชยเยียวยาในระดับชุมชน เพื่อที่จะแสวงหารายยอมรับและความช่วยเหลือต่อเหยื่อผู้เสียหายได้

GUARANTEES OF NON-REPETITION (INSTITUTIONAL REFORM)

การประกันว่าจะไม่เกิดการละเมิดซ้ำอีก (การปฏิรูปเชิงสถาบัน)

องค์ประกอบสามเรื่องของความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านก็คือ การค้นหาความจริงของการละเมิดสิทธิมนุษยชน การฟ้องร้องดำเนินคดีผู้ละเมิด และการชดเชยเยียวยาเหยื่อของการละเมิด เป็นการดำเนินการต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต องค์ประกอบที่สนับสนุนการปฏิรูปเชิงสถาบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอนาคต การเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต จะต้องถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิรูปเชิงกฎหมายและสถาบันที่จำเป็น เพื่อที่จะประกันว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ทั้งต่อบุคคลหรือชุมชน จะไม่เกิดซ้ำอีก

การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประกันว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะไม่เกิดซ้ำอีกนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ สถาบันหรือระบบที่มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูป อาทิเช่น

- รัฐธรรมนูญและกฎหมาย
- หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กองทัพ ตำรวจ และหน่วยงานข่าวกรอง
- สถาบันการศึกษา
- ระบบการเมือง
- สถาบันตุลาการ
- สื่อมวลชน เป็นต้น

มีความจำเป็นต้องผลักดัน โดยห้ามไม่ให้ผู้มีส่วนร่วมในการกระทำผิดดำรงตำแหน่งหน้าที่สาธารณะอีกต่อไป ขั้นตอนต่างๆ ที่จัด การเลือกปฏิบัติหรืออคติที่มีต่อผู้ที่ได้ถูกกดขี่ข่มเหงเป็นการเสริมสร้างรากฐานให้แก่การสร้างสังคมใหม่ที่ทุกคนมีเสรีภาพและความเสมอภาค

Notes

1. Guidance Note of the Secretary-General: United Nations Approach to Transitional Justice ("Guidance Note"), 2010, p. 2, https://www.un.org/ruleoflaw/files/TJ_Guidance_Note_March_2010FINAL.pdf.
2. Guidance Note, p. 8.
3. These are the crimes over which the International Criminal Court has jurisdiction. See Rome Statute of the International Criminal Court, 1998, http://legal.un.org/icc/statute/99_corr/cstatute.htm.
4. Guidance Note, pp.8-9.